

Vergaderjaar 2023–2024

31 839

Jeugdzorg

31 066

Belastingdienst

Nr. 982

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR RECHTSBESCHERMING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 oktober 2023

Met deze brief stuur ik uw Kamer, mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane, een reactie op het verzoek van het lid Omtzigt (onafhankelijk) tijdens de regeling van werkzaamheden van 21 september 2023 (Handelingen II 2023/24, nr. 3). Dit betreft het verzoek om te reageren op het rapport «Het kind van de rekening» van Inspectie Justitie en Veiligheid (IJenV)¹ en beantwoording van de vraag wat de regering doet voor gezinnen die gedupeerd zijn in de toeslagenaffaire en ook te maken hebben gekregen met uithuisplaatsing.

Rapport Inspectie Justitie en Veiligheid

Op 13 september 2023 heb ik het rapport van de IJenV met een korte appreciatie aan uw Kamer aangeboden.² Het rapport geeft een indringend beeld van de problemen die de toeslagenaffaire in gezinnen heeft veroorzaakt en biedt concrete handvatten tot verbetering. De aanbevelingen gaan over het verbeteren van beleid en uitvoering rond het tegengaan van (kinder)armoede, toegang tot hulp bij schulden, het signaleren van financiële problemen door de jeugdbescherming en inzicht in de doorwerking daarvan. Een zorgvuldige reactie op deze aanbevelingen kost tijd vanwege de afstemming met de betrokken departementen, gemeenten en organisaties uit de jeugdbeschermingsketen. De beleidsreactie zal ik daarom voor het commissiedebat over jeugdbescherming op 25 oktober van dit jaar aan uw Kamer doen toekomen, zoals aangegeven in de eerdergenoemde aanbiedingsbrief.

Hulp aan gezinnen

In mijn brief van 26 november 2021 heb ik benoemd dat financiële problemen op zichzelf geen grond zijn voor oplegging van een kinderbe-

¹ Kamerstukken 31 839 en 31 066, nr. 973.

² Kamerstukken 31 839 en 31 066, nr. 973.

schermingsmaatregel en dat ik er steeds vanuit ben gegaan dat de problemen met de kinderopvangtoeslag hebben bijgedragen aan problemen in gezinnen die uiteindelijk hebben geleid tot uithuisplaatsing.³ Daarom is voor de betreffende gezinnen vanaf eind 2021 een aanpak ontwikkeld die beoogt bij te dragen aan erkenning, inzicht en oplossingen voor ouders en kinderen die gedupeerd zijn in de toeslagenaffaire en te maken kregen met uithuisplaatsing.⁴ Het Ondersteuningsteam, gemeenten, de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten, Gecertificeerde Instellingen, de Raad voor de Kinderbescherming en de Raad voor Rechtsbijstand leveren allen in deze aanpak een extra inspanning voor de gedupeerde gezinnen die te maken hebben (gehad) met uithuisplaatsing. Het onderzoek van de IJenV, waaruit blijkt dat de (financiële) gevolgen van de toeslagenaffaire in de meeste onderzochte gezinnen een kleine tot grote rol speelden in het proces dat leidde tot een kinderbeschermingsmaatregel, maakt opnieuw duidelijk dat de ondersteuningsaanpak hard nodig is om deze groep ouders de hulp te bieden die zij verdienen.

Gelukkig weten steeds meer gedupeerde ouders en kinderen die te maken hebben (gehad) met uithuisplaatsing hun weg te vinden naar hulp en ondersteuning en worden er resultaten geboekt. Inmiddels hebben 54 ouders zich aangemeld voor de regeling kosteloze rechtsbijstand en maken 33 ouders daar daadwerkelijk gebruik van.⁵ Verder hebben 574 mensen zich aangemeld bij het Ondersteuningsteam, waarvan 65 naar aanleiding van de recente brief aan ouders met informatie over de beschikbare extra hulp.⁶ Met deze brief probeer ik zoveel mogelijk ouders te bereiken en persoonlijk te informeren over het beschikbare hulpaanbod. Dit is mogelijk op basis van de tijdelijke wet uitwisseling persoonsgegevens UHP KOT die ervoor zorgt dat ik gedupeerde ouders die te maken hebben gehad met gedwongen uithuisplaatsing⁷ kan identificeren en zo gericht kan informeren over de beschikbare hulp en ondersteuning.

Dat hulpaanbod voorziet in een duidelijke behoefte en levert ook daadwerkelijk positieve resultaten voor de betrokken gezinnen. Uit de meest recente voortgangsrapportage⁸ over juni, juli en augustus 2023 blijkt dat de ondersteuning door het Ondersteuningsteam onder meer bijdraagt aan persoonlijk herstel (175), bestaanszekerheid (61), verbetering van de bezoekenregeling (29), voorkomen van uithuisplaatsing (6), contactherstel met kind(eren) (19) en terugplaatsing (22). Het Ondersteuningsteam heeft onlangs een enquête gehouden onder ouders om van hen terug te horen hoe zij de ondersteuning ervaren. De resultaten hiervan zullen in oktober op de website van het Ondersteuningsteam gedeeld worden en zal ik met uw Kamer delen in de eerstvolgende voortgangsbrief.

³ Zie bijvoorbeeld Kamerstuk 31 066 nr. 921 en Kamerstuk 31 066, nr. 997.

⁴ Kamerstuk 31 066, nr. 997.

⁵ Peildatum 8 september 2023.

⁶ Peildatum 29 september 2023.

⁷ Hiermee wordt bedoeld een machtiging tot uithuisplaatsing, het beëindigen van het ouderlijk gezag over een minderjarige of een machtiging om de jeugdige in een gesloten accommodatie te doen opnemen en te doen verblijven.

⁸ www.hetondersteuningsteam.nl

Ik heb uw Kamer op 5 juni 2023⁹ en op 18 september 2023¹⁰ voor het laatst over de voortgang en resultaten van de aanpak geïnformeerd. In november 2023 doe ik dat opnieuw.

De Minister voor Rechtsbescherming,
F.M. Weerwind

⁹ Kamerstukken 31 839 en 31 066, nr. 948.

¹⁰ Kamerstuk 36 275, nr. 21.